

KUJSÁG

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, Rákóczi-ut 54. sz.
Telefon: József 13-35.

KIADÓHIVATAL:
Budapest, Rákóczi-ut 54. sz.
Telefon: József 16-26 és 13-36.

FŐKIKIADÓHIVATAL:
Budapest, Erzsébet-körút 9.
Telefon: József 12-68.

Mert Oroszország direkt az egykori szövetségeseinek szerelt le, a kik bevárták ezt a pillanatot és így szólottak egymásnak: A barátunk leszerelt? Akkor gyerünk hát ellene, egy kis forgalommal nagy hasznot lehet itt szerezni. Ha nem tévedünk, Wilson urat is a harácsolók közt látjuk. Már hogyan lenne az elnök ur is ott, mikor ő hirdeti leghangosabban a leszerelést.

Mikor egy rendelet megjelenik, mindig megijedünk. Attól félünk, hogy megint nincs, vagy megint nem lesz valami. Most egy új cipőrendelet készül. Ez már a harmadik és ez ideig már csakugyan több cipőrendelet készült, mint cipő. Arról kellene gondoskodni, hogy legyen végre cipő, e helyett azonban csak arról intézkednek, hogy ne legyen több megrendelő, mint a mennyi a cipő. Milyen becületes dolog lenne nyíltan, őszintén megmondani: emberek, nincs bőr, nincs szuster, tehetetlenek vagyunk. Ezt nem mondják, mert ilyet nem illik azoknak mondani, a kik vállalták a rólunk való gondoskodást. Kezdik hát a rostálást: neked is van cipőd, neked is van cipőd, tehát te se kapsz, ő se kap. Ezt addig folytatják, míg kimondják, hogy mindenkinek van cipője, tehát senki sem kap cipőt. Ejnye, nem lehetne ezt így megtoldani: nemcsak hogy cipő nincs, de már Cipőbizottság sincs. Próbálják meg és meglássák, hogy rögvest lesz cipő.

Korrigálás.

Nem nagy dolog s éppenséggel nem országos jelentőségű, a mi tegnap a kereskedelmi minisztérium ankétjében történt. De van benne két oly mozzanat, a melyet fölülte érdemes szóvá tenni okulás és példaadás céljából.

Az új villamos rendről van szó. Arról a fel- és leszállási rendeletről, a melyet a főváros sajtója és közvéleménye már publikálása pillanatában egyhangulag a közuti köz-

lekedés csődjének minősített. Mint a hogy a nyolcnapos próba, kardos és szuronyos asz-szisztencia mellett, annak is igazolta. Tudott-e erről a rendeletről, mielőtt kibocsátották, a kereskedelmi miniszter, a ki abban az időben Karlsbadban tartózkodott, nem tudjuk. Azt azonban magától a minisztertől hallottuk tegnap, hogy még Karlsbadból intézkedett, hogy az új villamos reform dolgában ankétet hívjanak össze. Kétségtelen, hogy a fővárosban az új rend iránt megnyilatkozó hangulat hullámai eljutottak Karlsbadba is és a minisztert gyors cselekvésre ösztönözték. A miniszter hazaérkezett, tegnap megvolt az ankét s a rövid életű villamos reform mára megszűnt. Az utasok megint elül és hátul léphetnek fel a villamosra s habár a villamos utazás ma sem tartozik a fővárosi élet különös gyönyörűségei közé, de a bosszúság, durvaság, idegesség és botrány, mely a reform nyolc napja alatt tombolt, nagymértékben megcsappant. Ebben az ideggyilkos világban már ez is valami.

Az egyik mozzanat, a mely elsősorban szembeötlik a villamos-rendelet körül, az a csodálatos elszigeteltség az életrealitáságtól, melyben e rendelet megszületett. Vannak még miniszteri bürok, a hol nagyszerű absztrakciókkal eszelnek ki igen okos és célszerűnek látszó ötleteket, a nélkül hogy ki-mennének az utcára megnézni, hogy festenek ezek az ötletek a való élet realitásában. Csak egyetlen déli és esti órában kellett volna megfigyelni, miképpen bonyolódik le a tulzsufolt villamosokon az utasok forgalma s az a bizonyosrendelet soha nem látott volna napvilágot. A mitől a fővárosi villamos-utas már első hallásra elképedt, mert abszurdumnak látta, azt nyugodt lélekkel bizonyára a hűséges kötelességteljesítés tudatában s kétségtelenül a legjobb intenczióktól vezéreltetve foglalta rendeletbe az arra illetékes ügyosztály. Egyszerű sétának képzelte az utat a hátsó perronról az elülsőre, mert ha csak egyszer is megnézi, mi van egy tulzsufolt kocsiban belsejében, maga is elszőr-

nyed attól a pokoli gabajodástól, melyet a „reformnak“ szükségképpen elő kellett idéznie.

S így készülnek rendeletek minálunk nem csupán a villamos közlekedés terén. Azok az óriási zavarok, a melyeket a rekvirálások, a maximálások, a központosítások okoztak, az a szörnyű drágaság, áruejtűnés, ésempészet és lánczkereskedelem, a mi mindennek a nyomában járt, valóságos rendszere a büro-adminisztrációnak, a mely spekulatív uton, pusztá sémák és rideg statisztikai számok alapján intézkedik oly dolgokban, a melyekhez pedig a gyakorlati élet alapos ismerete, a tényleges viszonyok számbavevése, az „élő anyag“ sajátzerű gondolatvilágába való behatolás a legelső feltétel. A buzától a czipőig, a tejtől a ruháig a rendeletek egész özöne zudult reánk s köztük nem egy és nem kettő olyan, a melyről a hozzáértő laikus is első szempillantásra tudta, hogy helytelen, káros, vagy legjobb esetben hatálytalan. S végig kellett csinálni mindent, a míg végleg kiderült, hogy az illető rendeletet korrigálni kell. Mintha csak az a gondolat lebegne a rendeletkészítők előtt, hogy valami aktaszzerűleg el legyen intézve s hogy az akta maga majd megcsinálja a gyakorlatban azt a rendet, a melyet az íróasztal mellett, teóriában igen szépen és okosan megkonstruáltak. Mintha az lenne mindig a vezérelv, hogy a közönségnek kell alkalmazkodnia a rendelethez, nem pedig megfordítva, a hogy a logika és a czélszerűség parancsolja, a rendeletnek a közönséghez. A közönség utóvégre még sem tekinthető kísérleti nyulnak s ha valamilyen rendet akarunk csinálni, mégis csak az a fő, hogy a közönségnek javára válják, nem pedig kárára vagy bosszuságára. Holott minden hatóság, még a minisztérium is, ha csak egy kicsit akarná, megtalálhatná a gyakorlati élet embereit, a szak- és hozzáértőket, a kik előre látják és előre ki tudják számítani az intézkedések várható hatását s meg tudják jelölni annak az utját és módját, hogy az intézkedés valóban czélszerű és életrevaló legyen.

A tévedés és csalódás lehetősége így sincs kizárva; de akkor meg ott van a másik mozzanat, a melyre céloztunk: a gyors és alapos korrigálás. A mire éppen a kereskedelemügyi miniszter adott tegnap példát, őszintén kijelentvén, hogy nem szándékozik elzárkózni egy olyan rendelet visszavonásától, a mely nem vált be a gyakorlatban. Mi-

lyen jó lenne ezt a mottót kifüggeszteni az összes miniszteri hivatalokban s mindenütt ott, a hol a nagyközönség sorsa fölött rendelkeznek. Mi nem tartozunk a tekintélyrombolók táborába s nem kívánjuk, hogy magas és felelős állásban levő urak a szó valódi jelentőségében a közönség szolgáinak tekintsék magukat. De azt a hivatali tekintélyt, mely elszigetelt piederstálon képzeli magát és csalhatatlansága érzetében makacsul ragaszkodik intézkedéseihez, a jobb belátás fölé helyezi a presztizist, vagy a „csak azért is“ jelszóval fittyet hány a közönségnek, — ezt a tekintélyt joggalannak, észszerűtlennak s a demokratikus elvekkel ellenkezőnek ítéljük. De sok bajt, kelemetlenséget, kárt, sőt botrányt háritott volna el egy idejében, gyorsan végzett korrekтура, ha utját nem állják tekintélyi és érzékenységi szempontok. A kormányzatnak minden téren leghatásosabb segítőeszköze az őszinte kritika, — ez is megszívlelni való mondása a kereskedelemügyi miniszternek, s ha ezt a szellemet be lehetne vinni minden kormányzati büroba s be lehetne oltani minden hivatalnokba, egyszerűben megváltoznék sok minden ebben az országban, a mi a villamos-reform körül oly jellemzően tükrözi a hivatalos gondolkodásmódot és a büro-ötletességet. Mert bizony ezekre is ráfér, még pedig elsősorban egy kis alapos korrekтура.

Változatlan heveségű harcok a Scarpe mindkét oldalán.

Az angolok tovább folytatták támadásukat a Somme és a Scarpe között. A németek az angolok támadásait részben ellentámadásokkal állították meg, részben hátrább fekvő előkészített állásokban verték vissza. — Az Aisne és a Somme között nem voltak nagyobb harcok. — Az olasz harctéren helyenként tűzérsegi tűz és járőrharcok. — Albániában győzelemben előrehaladó seregeink a visszavert ellenség üldözése közben tért nyertek.

A mint mi azt már je'entettük, az angolok támadásait a Scarpetól északra is kiterjesztették, miáltal a Sommetól északra fekvő támadási szakasz mintegy 15 km.-el megbővült. Ludendorff jelentéséből tudjuk, hogy az angolok igen nagy